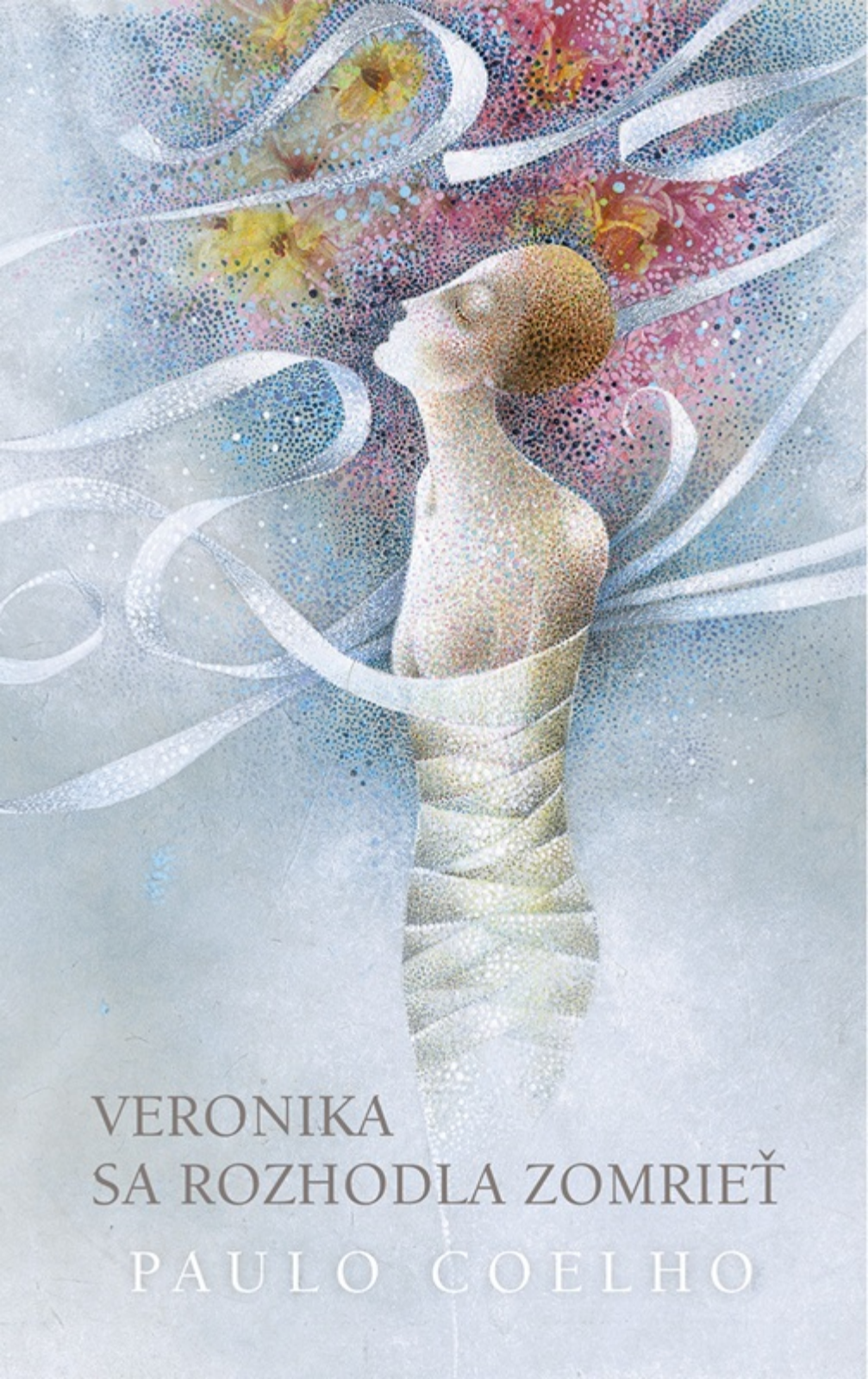

VERONIKA SA ROZHODLA ZOMRIEŤ

PAULO COELHO

VERONIKA SA ROZHODLA ZOMRIEŤ

PAULO COELHO

IKAR

Paulo Coelho
VERONIKA DECIDE MORRER

Copyright © 1998 by Paulo Coelho
http://paulocoelhoblog.com
This edition was published by arrangements
with Sant Jordi Asociados Agencia Literaria
S.L.U., Barcelona, Spain
www.santjordi-asociados.com
All rights reserved.
Translation © 2005 by Elena Račková
Jacket design © 2026 by Juraj Šramko
Cover illustration © 2026 by Martin Augustín
Slovak edition © 2005 by SOFA, 2008, 2026 by IKAR, a.s.

Preklad z portugalského originálu Veronika
Décide Morrer (1998) Elena Račková
Redakčná úprava Tamara Chovanová
Jazyková korektúra Silvia Zubeková
Návrh obálky Juraj Šramko
Technická redaktorka Helena Oleňová
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a. s., Bratislava, v roku 2026
ako svoju 2 852. publikáciu v elektronickej podobe.
Tretie vydanie, vo vydavateľstve IKAR druhé

IKAR, a.s.
Miletičova 23
821 09 Bratislava
www.ikar.sk | ikar@ikar.sk

ISBN 978-80-575-1042-0

Pre S. T. z L.
za pomoc, ktorá sa mi postupne
dostávala bez toho,
aby som o tom vedel.

„Aj, dávam vám moc
šliapať po hadoch...
a nič vám neuškodí.“

LUKÁŠ 10,19

Och, Mária, ktorá si počala bez hriechu,
oroduj za nás, k Tebe sa utiekame. Amen.

Diela Paula Coelha z vydavateľstva IKAR

Život – Citáty (2008)
Brida (2009)
Víťaz je sám (2009)
Láska – Citáty (2009)
Ako rieka, ktorá plynie... (2010)
Valkýry (2015)
Špiónka (2016)
Čarodejnica z Portobella (2017)
Hippie (2018)
Alef (2020)
Piata hora (2020)
Na brehu Rio Piedra som si sadla a plakala (2020)
Pútnik z Compostely (2020)
Jedenásť minút (2021)
Rukopis z Akkry (2021)
Záhir (2021)
Cudzoložstvo (2022)
Lukostrelec (2024)
Alchymista (2026)
Démon a slečna Prymová (2026)
Maktub (2026)

Dňa 11. novembra 1997 sa Veronika rozhodla, že – konečne! – prišiel čas spáchať samovraždu. Starostlivo si upratala izbičku, čo mala v kláštore prenajatú od mníšok, vypla kúrenie, vyčistila si zuby a uložila sa do postele.

Vzala si z nočného stolíka štyri škatuľky tabletiek na spanie. Namiesto aby ich rozdrvila a rozmiešala vo vode, rozhodla sa užiť ich jednu po druhej, lebo úmysel je jedna vec a čin druhá, a ona si chcela ponechať možnosť vrátiť sa z polcesty, keby si to rozmyslela. No po každej prehltnutej tabletke bolo jej presvedčenie pevnejšie: o päť minút boli škatuľky prázdne.

Nevedela, ako dlho potrvá, kým stratí vedomie, preto si nachystala na posteľ najnovšie číslo francúzskeho mesačníka Homme, čo práve prišlo do knižnice, kde pracovala. Hoci sa bohvieako nezaujímala o informatiku, pri listovaní v časopise si všimla článok o počítačovej hre (CD–ROM, ako to nazývali) od brazílskeho spisovateľa Paula Coelha, s ktorým sa pred časom zoznámila na prednáške v hoteli Grand Union. Vymenili si zopár slov a jeho nakladateľ ju pozval na večeru. Pozvaných však bolo veľa a nemala možnosť o ničom sa s ním podrobnejšie porozprávať.

Zoznámenie s autorom ju však priviedlo na myšlienku, že sa stal súčasťou jej sveta a ľahšie jej prejde čas, keď si

prečíta niečo o jeho práci. Pri čakaní na smrť začala Veronika čítať článok o informatike, hoci ju ani trochu nezaujímala – a bolo to v súlade so všetkým, čo robila po celý život, lebo vždy vyhľadávala najľahšie riešenie alebo to, čo mala na dosah ruky. Ako napríklad ten časopis.

Na jej prekvapenie ju však prvý riadok textu vytrhol z prirodzenej pasivity (sedatíva sa jej v žalúdku ešte nerozpustili, ale Veronika bola pasívna od prírody) a spôsobil, že po prvý raz v živote dala za pravdu vete veľmi vychytenej medzi jej priateľmi: „nič na tomto svete sa nedeje náhodou".

Prečo ju zaujal ten prvý riadok práve vo chvíli, keď začínala umierať? Aké skryté posolstvo to má pred očami, ak teda existujú skryté posolstvá namiesto náhod?

Pod ilustráciou k tej počítačovej hre novinár začínal text otázkou:

„Kde je Slovinsko?"

„Nikto nevie, kde je Slovinsko," pomyslela si. „Ani len to."

Slovinsko však napriek tomu existovalo, bolo tam vonku, tu vnútri, v okolitých horách a na námestí pred jej očami: Slovinsko bola jej vlasť.

Odložila časopis nabok, nemala záujem pohoršovať sa nad svetom, ktorý ani nevie, že existujú Slovinci; národná hrdosť sa jej už netýkala. Bolo načase byť hrdá sama na seba. Uvedomiť si, že sa vzchopila a konečne našla odvahu odísť z tohto života: to je radosť! A urobila to spôsobom, o akom vždy snívala – pomocou tabletiek, ktoré nezanechajú stopy.

Veronika zháňala tie tabletky takmer šesť mesiacov. Keď už sa zdalo, že sa jej to nepodarí, začala uvažovať nad

možnosťou podrezať si žily. Uvedomovala si síce, že by nakoniec postriekala krvou celú izbu a spôsobila mníškam šok a starosti, no pri samovražde človek musí myslieť predovšetkým na seba, až potom na druhých. Bola ochotná urobiť všetko možné, aby svojou smrťou nespôsobila veľké problémy, ale keby nemala inú možnosť, len podrezať si žily, nedalo by sa nič robiť – nech mníšky izbu poumývajú a na celú vec zabudnú, lebo inak by sa im sotva podarilo znova ju prenajať. Napokon, aj na konci dvadsiateho storočia ľudia ešte verili na strašidlá.

Pravdaže, mohla aj skočiť z niektorej z mála výškových budov v Ľubľane, ale tým by spôsobila rodičom ešte väčšie utrpenie. Okrem šoku zo smrti svojej dcéry by museli ešte aj identifikovať znetvorené telo: nie, to by bolo horšie riešenie ako vykrvácať, lebo by to zanechalo nezmazateľné stopy v dvoch bytostiach, ktoré chceli iba jej dobro.

„S dcérinou smrťou sa napokon zmieria. Ale na rozdrvenú lebku sa asi zabudnúť nedá."

Zastreliť sa, skočiť z výšky, obesiť sa, nič z toho sa nehodilo k jej ženskej prirodzenosti. Ženy si vyberajú na samovraždu oveľa romantickejšie spôsoby – prerežú si žily alebo užijú nadmernú dávku práškov na spanie. Opustené princezné alebo hollywoodske herečky už poskytli o tom veľa príkladov.

Veronika vedela, že v živote vždy treba vyčkať na pravú chvíľu a až potom konať. A tak aj urobila: dvaja jej priatelia, ktorých dojali jej ponosy na ustavičnú nespavosť, jej obstarali každý po dve škatuľky silnej drogy, ktorú užívali hudobníci z miestneho klubu. Veronika mala tie štyri škatuľky na nočnom stolíku celý týždeň, koketovala s blížiacou sa smrťou a lúčila sa – bez sentimentality – s tým, čo nazývajú Život.

Teraz bola spokojná, veď dotiahla vec do konca, no škrelo ju, že nevie, čo si počať s tou troškou zvyšného času.

V myšlienkach sa vrátila k tomu nezmyslu, čo si práve prečítala: ako sa článok o počítači môže začínať takou hlúpou vetou: „Kde je Slovinsko?“

Keďže nenašla nič zaujímavejšie, čím by sa mohla zaoberať, rozhodla sa dočítať článok do konca. A zistila, že tú počítačovú hru vyrobili v Slovinsku – tej čudnej krajine, ktorej polohu nepozná nikto okrem jej obyvateľov –, lebo je tam lacnejšia pracovná sila. Pred niekoľkými mesiacmi, keď francúzsky výrobca uvádzal hru na trh, usporiadal na hrade Vled slávnosť pre novinárov z celého sveta.

Veronika si spomenula, že počula čosi o tej slávnosti, ktorá bola pre mesto mimoriadnou udalosťou: nielen pretože hrad upravili tak, aby čo najväčšmi pripomínal stredoveké prostredie toho CD-ROM-u, ale aj pre následnú polemiku v miestnej tlači. Boli tam totiž pozvaní novinári nemeckí, francúzski, anglickí, talianski, španielski – no ani jeden Slovinec.

Novinár z časopisu Homme – ktorý videl Slovinsko po prvý raz v živote a určite mu celý pobyt zaplatili, iste strávil svoj čas na hrade v príjemných debatách s ostatnými žurnalistami, rozprával také veci, aby vyzeral zaujímavo, jedol a pil zadarmo – sa rozhodol začať svoj článok žartom, čím sa určite veľmi zavďačil snobským intelektuálom vo svojej vlasti. Akiste rozprával kolegom v redakcii aj neuveriteľné príbehy o miestnych zvykoch alebo o tom, ako nemožne sa obliekajú Slovinky.

Jeho problém. Veronika umierala a mala by mať celkom inakšie starosti. Napríklad či jestvuje život po smrti alebo o koľkej asi nájdu jej telo. No i tak – alebo možno práve

pre to dôležité rozhodnutie, ktoré urobila – ju ten článok dráždil.

Vyzrela z kláštorného okna na malé ľubľanské námestie. „Keď nevedia, kde je Slovinsko, Ľubľana musí byť pre nich iba mýtické mesto," pomyslela si. Ako Atlantída, Lemúria alebo stratené svetadiely, ktoré si vybájila ľudská fantázia. Nikto by nezačal článok otázkou, kde je Mount Everest, aj keď tam nikdy nebol. A zatiaľ priamo tu v Európe sa redaktor významného časopisu nehanbí položiť takú otázku, lebo vie, že väčšina jeho čitateľov netuší, kde je Slovinsko. Tým menej jeho hlavné mesto Ľubľana.

Vtedy Veronika našla spôsob, ako si skrátiť čas – lebo už prešlo desať minút a ešte nepocítila v organizme nijakú zmenu. Urobí ešte poslednú vec v živote: napíše list do toho časopisu a vysvetlí im, že Slovinsko je jednou z piatich republík, čo vznikli po rozdelení bývalej Juhoslávie.

Zanechá ho namiesto listu na rozlúčku. Inak vôbec nebude vysvetľovať skutočné pohnútky svojho činu.

Keď nájdu jej telo, pomyslia si, že sa zabila, pretože v jednom časopise nevedeli, kde sa nachádza jej vlasť. Zasmiala sa pri predstave, aká polemika sa rozpúta v novinách, ako jedni budú obhajovať a iní odsudzovať jej samovraždu motivovanú národnou hrdosťou. A zaskočilo ju, ako rýchlo zmenila názor. Veď ešte pred chvíľou si myslela pravý opak – že svet a jeho zemepisné problémy sú už mimo nej.

Napísala teda list. Chvíľa dobrej nálady takmer zmenila jej názor na potrebu zomrieť, lenže tabletky už prehltla, na návrat bolo prineskoro.

Napokon, veď takéto chvíle dobrej nálady mávala aj predtým a teraz samovraždu nepáchala preto, že by bola smutná, zatrpknutá a ustavične deprimovaná. Často sa po večeroch veselo prechádzala po ľubľanských uliciach alebo pozorovala z okna svojej kláštornej izby sneh, padajúci na malé námestie s básnikovou sochou. Raz sa takmer celý mesiac vznášala v oblakoch, lebo akýsi neznámy muž jej práve na tomto námestíčku daroval kvet.

Bola presvedčená, že je úplne normálna. Jej rozhodnutie zomrieť pramenilo z dvoch veľmi jednoduchých dôvodov a bola si istá, že keby zanechala list s vysvetlením, mnohí ľudia by s ňou súhlasili.

Prvý dôvod: všetko v jej živote bolo stále rovnaké a – keď sa raz skončí mladosť – bude sa to len zhoršovať, začne ju nezmazateľne poznamenávať staroba, bude mať čoraz viac chorôb a čoraz menej priateľov. Žiť ďalej teda nebude znamenať nič lepšie ako doteraz; naopak, podstatne stúpnu vyhliadky na utrpenie.

Druhý dôvod bol filozofickejší: Veronika čítala noviny, pozerala televíziu a sledovala, čo sa deje vo svete. Všetko bolo nanič a ona to nemohla nijako zmeniť. To v nej vyvolávalo pocit úplnej zbytočnosti.

Čoskoro sa však mala dočkať poslednej skúsenosti v živote, sľubujúcej veľmi odlišný zážitok: smrť. Napísala list do časopisu, pustila to celé z hlavy a sústredila sa na dôležitejšie veci, vhodnejšie na túto chvíľu života – či smrti.

Skúšala si predstaviť, aké bude umieranie, no nepodarilo sa jej dospieť k nijakému výsledku. Napokon, načo aj, veď o pár minút sa to dozvie.

O koľko minút?

To netušila. No tešila sa, že sa dozvie odpoveď na otázku, ktorú si všetci kladú: existuje Boh?

Na rozdiel od mnohých ľudí jej táto otázka nespôsobovala veľký vnútorný problém. Bývalý komunistický režim presadzoval názor, že život sa končí smrťou, a ona si na tú myšlienku napokon zvykla. Naproti tomu generácia jej rodičov a starých rodičov sa ešte modlila, chodila do kostola a na púte a bola absolútne presvedčená, že Boh ich vyslyší.

Do svojich dvadsiatich štyroch rokov prežila Veronika všetko, čo sa len dalo – a nebolo toho málo! Bola si takmer istá, že smrťou sa všetko končí. Preto si vybrala samovraždu: skrátka slobodu. Večné zabudnutie.

V kútiku duše však predsa trochu pochybovala: a ak Boh existuje? Civilizácia za tisíce rokov urobila zo samovraždy tabu, urážku všetkých náboženských prikázaní. Človek bojuje, aby prežil, a nie aby sa vzdával. Ľudský rod sa musí množiť. Spoločnosť potrebuje pracovnú silu. Manželia potrebujú dôvod, aby ostali spolu, aj keď láska už vyprchala, a krajina potrebuje vojakov, politikov a umelcov.

„Ak Boh jestvuje, čomu – pravdupovediac – neverím, musí mu byť jasné, že ľudské chápanie má svoje hranice. Veď to On stvoril tento zmätok so všetkou biedou, nespravodlivosťou, ziskuchtivosťou, osamelosťou, čo tu existuje. Istotne mal tie najlepšie úmysly, ale výsledky sú mizerné; ak Boh existuje, bude veľkorysý k bytostiam, ktoré zatúžili odísť z tohto sveta skôr, a možno nás dokonca poprosí o odpustenie, že nás prinútil tu žiť."

Nech parom vezme všetky tabu a povery! Jej pobožná matka vravievala: „Boh pozná minulosť, prítomnosť aj bu-

dúcnosť.“ V tom prípade ju poslal na tento svet s plným vedomím, že sa napokon zabije, a jej čin ho neprekvapí.

Veronike prišlo zle a stav sa jej rýchlo zhoršoval. O pár minút sa už nevedela sústrediť na námestie za oknom. Vedela, že je zima, že budú asi štyri hodiny popoludní a slnko rýchlo zapadá. Vedela, že ostatní ľudia budú žiť ďalej; v tej chvíli prešiel popred jej okno mládenec a zazrel ju, vôbec netušiac, že ona čoskoro umrie. Skupina bolívijských hudobníkov (Kde je Bolívia? Prečo si novinové články nekladú túto otázku?) hrala pri soche veľkého slovinského básnika Franceho Prešerena, ktorý zanechal v duši Veronikinho národa hlbokú stopu.

Bude môcť až do konca počúvať tú hudbu, čo k nej dolieha z námestia? Bola by to pekná spomienka z tohto života: stmievanie, melódia ospevujúca sny z druhého konca sveta, teplá a útulná izba, pekný mládenec plný života, ktorý prešiel okolo, zastal a hľadel na ňu. Cítila, že tabletky už účinkujú a on je posledný človek, ktorého vidí.

Usmial sa. Opätovala jeho úsmev – nemala čo stratiť. Zakýval jej; rozhodla sa predstierať, že hľadí inam – chlapec by chcel zájsť príliš ďaleko. Zmätene pokračoval v ceste a navždy zabudol na tú tvár za oknom.

Veronika však bola rada, že zase raz niekto po nej zatúžil. Samovraždu si nevybrala z nedostatku lásky. Ani pre nedostatok rodičovskej lásky či finančné problémy alebo nevyliečiteľnú chorobu.

Veronika sa rozhodla zomrieť v ten krásny ľubľanský podvečer, keď na námestí hrali bolívijskí hudobníci a popred jej okno prešiel mládenec a jej sa páčilo, čo videli jej oči a počuli jej uši. No ešte väčšmi ju tešilo, že nebude mu-

sieť hľadieť na tie isté veci ešte tridsať, štyridsať či päťdesiat rokov – pretože by stratili všetku originalitu a zmenili by sa na tragédiu života, v ktorom sa všetko opakuje a včerajší deň je vždy rovnaký ako zajtrajší.

Začal sa jej obracať žalúdok a bolo jej veľmi zle. „No toto, myslela som si, že taká veľká dávka sedatív ma uspí okamžite." Namiesto toho jej však čudne hučalo v ušiach a napínalo ju na vracanie.

„Ak sa povraciam, neumriem."

Rozhodla sa nemyslieť na nevoľnosť a sústrediť sa na rýchle stmievanie, na Bolívijčanov, na ľudí, ktorí začínali zatvárať obchody a odchádzať. Hučanie v ušiach bolo čoraz hlasnejšie a Veronika – po prvý raz, odkedy užila tabletky – pocítila strach, strašný strach z neznáma.

Ale prišlo to rýchlo. Vzápätí stratila vedomie.

Keď Veronika otvorila oči, nepomyslela si: „toto musí byť nebo“. V nebi by na svietenie určite nepoužívali žiarivky, a tá bolesť – čo pocítila o zlomok sekundy neskôr – bola typicky pozemská. Ach, táto pozemská bolesť – tú si predsa nemožno s ničím pomýliť.

Chcela sa pohnúť, a bolesť zosilnela. Pred očami sa jej zjavilo množstvo svetelných bodov, no napriek tomu chápala, že to nie sú hviezdy v raji, ale dôsledok jej strašného utrpenia.

– Vrátilo sa vám vedomie, – začula ženský hlas. – Teraz ste oboma nohami v pekle, vychutnajte si ho.

Nie, to nie je možné, ten hlas ju klame. Toto nie je peklo – bolo jej veľmi zima a všimla si, že z úst aj z nosa jej trčia plastové hadičky. Jedna z tých hadičiek – ktorú mala vsunutú hlboko do hrdla – akoby ju dusila.

Chcela sa pohnúť a vytiahnuť ju, no ruky mala priviazané.

– Len žartujem, nie je to peklo, – pokračoval hlas. – Je to horšie ako peklo, ale tam som vlastne nikdy nebola. Je to Villete.

Napriek bolesti a dusivému pocitu si Veronika – v zlomku sekundy – uvedomila, čo sa stalo.

Pokúsila sa o samovraždu a ktosi prišiel včas, aby ju stihol zachrániť. Možno niektorá mníška alebo priateľka, čo sa zastavila bez ohlásenia, možno niekomu napadlo priniesť jej čosi, o čo ho požiadala tak dávno, že na to už za-

budla. Skrátka, veci sa majú tak, že ostala nažive a ocitla sa vo Villete.

Vo Villete, slávnom a obávanom blázinci, založenom v roku 1991, keď bola vyhlásená nezávislosť jej vlasti. V tom čase sa predpokladalo, že k rozdeleniu bývalej Juhoslávie dôjde mierovou cestou (napokon, v Slovinsku trvala vojna len jedenásť dní) a skupina európskych podnikateľov získala povolenie na zriadenie ústavu pre duševne chorých v bývalých kasárňach, zrušených pre nedostatok finančných prostriedkov na udržiavanie prevádzky.

Zakrátko sa však predsa začala vojna: najskôr v Chorvátsku a potom v Bosne. Podnikatelia sa znepokojili: peniaze na investíciu pochádzali od kapitalistov z rôznych častí sveta, ktorých ani nepoznali po mene – takže nebolo možné stretnúť sa s nimi, ospravedlniť sa a požiadať ich o trpezlivosť. Problém vyriešili tak, že sa uchýlili k praktikám nie práve najvhodnejším pre psychiatrickú liečebňu, a Villete sa stala – pre mladý štát, ktorý práve opustil tolerantný komunizmus – symbolom toho najhoršieho, čo existuje v kapitalizme: stačilo zaplatiť, a hneď sa našlo voľné miesto.

Mnohí ľudia, ktorí sa chceli zbaviť niektorého člena rodiny v dôsledku dedičských sporov (alebo nevhodného správania), vynaložili hotový majetok – a získali lekárske potvrdenie, na základe ktorého bolo možné zavrieť do ústavu deti alebo rodičov, spôsobujúcich problémy. Iní zase strávili nejaký čas v blázinci, aby sa vyhli plateniu dlžôb alebo ospravedlnili isté správanie, za ktoré ich mohli na dlhé roky zavrieť do väzenia. Takto im nehrozili splátky ani súdny proces.

Z Villete nikdy nikto neušiel. Skutoční blázni, ktorých ta poslali súdy alebo iné nemocnice, tu boli pomiešaní s takými, ktorých obviňovali z bláznovstva alebo ktorí ho predstierali. Výsledkom bol ozajstný zmätok a v tlači sa podchvíľou objavovali príbehy o zlom zaobchádzaní alebo podvodoch, aj keď ani jeden novinár nedostal povolenie vstúpiť do ústavu a pozrieť sa, čo sa tam deje. Vláda preskúmala obvinenia, ale nenašli sa dôkazy, akcionári pohrozili, že rozchýria správy o tom, aké nevýhodné sú v Slovinsku podmienky pre zahraničných investorov, a tak inštitúcia existovala ďalej a bola čoraz mocnejšia.

– Moja teta spáchala samovraždu pred niekoľkými mesiacmi, – pokračoval ženský hlas. – Takmer osem rokov sa jej nechcelo vyjsť z izby, len jedla, tučnela, fajčila, užívala sedatíva a zväčša spala. Mala dve dcéry a milujúceho manžela.

Veronika sa pokúsila obrátiť hlavu smerom k hlasu, no nemohla.

– Len jediný raz som ju videla, ako na niečo zareagovala, a to vtedy, keď si jej manžel našiel milenku. Vtedy vyrábala škandály, schudla niekoľko kíl, rozbíjala poháre a tak vyvreskovala, že susedia celé týždne nemohli spávať. Nech už sa to zdá akokoľvek absurdné, podľa mňa to bolo jej najšťastnejšie obdobie: vtedy o niečo bojovala, cítila, že žije a že je schopná reagovať na výzvu, zoči-voči ktorej sa ocitla.

„A čo mňa do toho?“ pomyslela si Veronika, neschopná slova. „Ja nie som jej teta ani nemám manžela.“

– Manžel nakoniec milenku opustil, – pokračovala žena, – a tete sa postupne vrátila jej zvyčajná pasivita. Raz mi zatelefonovala a oznámila mi, že chce zmeniť svoj život: prestane

fajčiť. Ešte v ten týždeň začala užívať viac sedatív, lebo jej chýbali cigarety, a nakoniec všetkým oznámila, že sa zmárni.

Nik jej to neveril. Raz ráno mi nechala na odkazovači správu, ktorou sa so mnou rozlúčila, a pustila si plyn. Počúvala som jej odkaz znova a znova: nikdy predtým som nepočula v jej hlase toľko pokoja a vyrovnanosti s osudom. Vravela, že nie je ani šťastná, ani nešťastná, ale už to dlhšie nevydrží.

Veronika pocítila súcit so ženou, čo jej rozprávala ten príbeh a zrejme sa pokúšala pochopiť smrť svojej tety. Ako posudzovať ľudí, ktorí sa rozhodnú umrieť – vo svete, kde sa každý usiluje za každú cenu prežiť?

To nemôže posúdiť nikto. Každý pozná mieru svojho utrpenia alebo úplnej straty zmyslu svojho života. Veronika jej to chcela vysvetliť, ale od hadičky v ústach sa rozkašľala a žena jej prišla na pomoc.

Videla ju, ako sa skláňa nad jej pripútaným telom s množstvom hadičiek, ktoré ju proti jej vôli a jej slobodnému rozhodnutiu chránili pred sebazničením. Pokývala hlavou zboka nabok, prosiac očami, aby jej vytiahli tú hadičku a nechali ju v pokoji umrieť.

– Ste nervózna, – usúdila žena. – Neviem, či svoj čin ľutujete, alebo ešte vždy chcete umrieť, ale to ma nezaujíma. Ja musím plniť svoje povinnosti: ak je pacient nepokojný, predpisy ma nútia dať mu sedatívum.

Veronika sa prestala mykať, ale zdravotná sestra jej už pichala do ruky injekciu. Zakrátko sa znova ocitla v čudesnom svete bez snov, z ktorého si nepamätala nič okrem tváre ženy, ktorú práve videla: zelené oči, gaštanové vlasy a úplne nezúčastnený výraz niekoho, kto robí, čo robiť musí, a nikdy sa nepýta, prečo predpisy prikazujú to alebo ono.